

December 2019, Bratislava
Stredoeurópsky inštitút pre výskum práce

Tlačová správa k okamžitému zverejneniu

Zdieľaná ekonomika na Slovensku: pracujúcich pre online platformy nikto nezastupuje

Napriek nárastu popularity zdieľanej ekonomiky na Slovensku ju tradiční aktéri na trhu práce, akými sú zamestnávateľské zväzy či odbory nevnímajú ako svoju prioritu. Ukazuje to výskum CELSI, ktorý sa uskutočnil v rámci projektu „**IRSDACE - Pracovnoprávne vzťahy a sociálny dialóg v dobe zdieľanej ekonomiky**“ financovaný Európskou komisiou. Sociálny dialóg v zdieľanej ekonomike na Slovensku neexistuje: dôvodom sú chýbajúce štruktúry na oboch stranách, na strane pracovníkov online platforiem ako aj samotných platforiem, ktoré nie sú považované za zamestnávateľov v tradičnom slova zmysle. Ľudí, ktorí na svoju prácu využívajú napríklad *Airbnb* alebo *Taxify* tak nikto nezdrúzuje, ale ani nezastupuje. Všetky aspekty ich práce ako príjem, ale aj pracovné podmienky tak ostávajú na ich pleciach.

To sa však v budúcnosti môže ukázať ako problém. Štúdia na základe rozhovorov s pracovníkmi pre online platformy identifikovala niekoľko hlavných výziev v oblasti práce v zdieľanej ekonomike. Ľudia, ktorí na svoju prácu využívajú online platformy majú nejasný status na pracovnom trhu. Aj keď ide väčšinou o samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré si prácou pre platformy privyrábajú a nie je ich hlavným zamestnaním, trpia nedostatkom jasných pravidiel, ktorými by sa mali riadiť. To zahŕňa neprehľadnosť v reguláciách platných pre konkrétne odvetvia (ubytovacie služby, osobný transport), vrátane neistoty o tom, aké sú ich povinnosti ohľadom platenia daní na Slovensku.

Za hlavné výhody práce v zdieľanej ekonomike považujú respondenti dodatočný príjem a flexibilitu spojenú s pružným pracovným časom. „**Flexibilita, ktorá je považovaná za jednu z najväčších výhod zdieľanej ekonomiky má aj svoju obrátenú stránku a to najmä v oblasti ubytovania, kde sa očakáva vysoká flexibilita v prospech zákazníka**“ zdôrazňuje Mária Sedláková, autorka štúdie. Rovnako je na tom aj systém hodnotenia. Ten na jednej strane zvyšuje kvalitu poskytovaných služieb pre zákazníkov, no na strane druhej môže vyvolať nepríjemný tlak spojený so stresom v snahe udržať si čo najlepšie hodnotenie.

Pracujúci sa taktiež obávajú nízkej a netransparentnej odmeny za prácu, ktorú najmä v prípade osobnej prepravy často stanovuje samotná platforma bez možnosti vyjednávania. V neposlednom rade hovoria o zodpovednosti za škodu a bezpečnosti - väčšina pracovníkov

online platforiem si nie je istá, ako postupovať v prípade problémov. Tie zahŕňajú obavy o zodpovednosti za poškodenie majetku, ale aj obavy o svoju bezpečnosť, ako aj bezpečnosť zákazníkov.

„Na rozdiel od iných štátov EÚ, kde snaha organizovať sa prichádza väčšinou zo strany pracovníkov online platforiem, je na Slovensku pomerne ticho. Jedinú výnimku tvoria tradiční taxikári, ktorí zareagovali na príchod firmy Uber na slovenský trh pomerne negatívne“, hovorí autorka štúdie. **„Zaujímavé však je to, že firma Uber sa v roku 2018 stala členom Republikovej únie zamestnávateľov, čím získala potenciálny priestor na ovplyvňovanie dôležitých aspektov pracovnoprávných vzťahov v rámci tripartity.“**

Štúdia konštatuje, že status zdieľanej ekonomiky na Slovensku a jej smerovanie do budúcnosti je nejasné. Odporúča prijať národnú stratégiu pre prácu v zdieľanej ekonomike a objasniť právne postavenie pracovníkov v zdieľanej ekonomike, vrátane ich úloh a zodpovedností voči miestnym a štátnym orgánom. S rastúcim počtom ľudí, ktorí pracujú pre nové typy online platforiem, by Slovensko malo začať zhromažďovať relevantné dáta, ktoré by umožnili ďalší výskum a zlepšenie pracovných podmienok v tomto sektore. Napokon je potrebné začať diskusiu medzi štátom a predstaviteľmi platforiem a zahrnúť ich do procesov tvorby politiky na Slovensku.

[Prípadová štúdia o zdieľanej ekonomike na Slovensku](#) bola napísaná v rámci komparatívneho projektu **IRSDACE - Pracovnoprávne vzťahy a sociálny dialóg v dobe zdieľanej ekonomiky**, ktorého cieľom je zmapovať a preskúmať tradičné a inovatívne formy sociálneho dialógu a pracovnoprávných vzťahov v rámci zdieľanej ekonomiky v Dánsku, Nemecku, Francúzsku, Španielsku, Belgicku, Maďarsku a na Slovensku. Slovenská štúdia poskytuje prehľad o činnosti online platforiem na Slovensku, ich postavení na slovenskom pracovnom trhu a pracovnoprávných vzťahoch v oblasti zdieľanej ekonomiky. Na základe jedinečného empirického výskumu analyzuje diskurz o zdieľanej ekonomike medzi tradičnými aktérmi na trhu práce, ako aj medzi poskytovateľmi online platforiem a pracovníkmi online platforiem v troch sektoroch ekonomiky: v oblasti ubytovacích služieb, osobnej prepravy a v oblasti tzv. mikropráce. Štúdia tiež analyzuje skúsenosti pracovníkov platforiem z pohľadu pracovných podmienok, pracovnoprávných vzťahov a podmienok pre vznik sociálneho dialógu v zdieľanej ekonomike na Slovensku.

Stredoeurópsky inštitút pre výskum práce (CELSI) je neziskový výskumný inštitút so sídlom v Bratislave. Zaoberá sa multidisciplinárnym výskumom o trhu práce a jeho inštitúciách, práci a organizáciách, podnikaní v spoločnosti a etnicity a migrácie v rámci ekonomického, sociálneho a politického života v modernej spoločnosti. Viac informácií nájdete na www.celsi.sk.

KONIEC

Kontakt: Mária Sedláková, maria.sedlakova@celsi.sk, +421 2 207 35 767